Riigikontrolli arvamus Keskkonnaministeeriumi 2002. aasta raamatupidamise aastaaruande ja riigieelarve täitmise aruande kohta

KONTROLLIARUANNE

Nr 2-5/03/111
08.09.2003

Riigikontrolli arvamus Keskkonnaministeeriumi 2002. aasta raamatupidamise aastaaruande ja riigieelarve täitmise aruande kohta

Tallinn
2003

Sisukord

SISSEJUHATUS 3

1. ARVAMUSE ANDMISE LÄHTEKOHAD 4

2. ARVAMUS KESKKONNAMINISTEERIUMI 2002. AASTA RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE JA RIIGIEELARVE TÄITMISE ARUANDE KOHTA 6

3. MAJANDUSTEHINGUTE ÕIGUSPÄRASUS, FINANTSJUHTIMINE JA SISEKONTROLLISÜSTEEM 8

KESKKONNAMINISTRI VASTUS 11

Sissejuhatus

Riigikontroll auditeeris 07.04–09.05.2003 oma tööplaani alusel Keskkonnaministeeriumi 31.12.2002 lõppenud majandusaasta kohta koostatud raamatupidamise aastaaruannet ja riigieelarve täitmise aruannet.

Raamatupidamise aastaaruande koostamise kohustus tuleneb raamatupidamise seadusest ning rahandusministri 05.12.2002. a määrusest nr 143 "2002. a. majandusaasta aruande koostamine esitamine ja kinnitamine". Riigieelarve täitmise kohta aruandmine on sätestatud 09.06.1999 vastu võetud riigieelarve seaduse § 46 lõikes 1.

Auditit juhtis finantsauditi osakonna auditijuht Alo Lääne, töörühmas osalesid audiitorid Krista Uuna, Siiri Roose ja Mari Rull.

1. Arvamuse andmise lähtekohad

1.1. Riigikontrolli pädevus

Riigikontrollil on riigieelarve seaduse järgi kohustus anda hinnang Vabariigi Valitsuse riigieelarve täitmise aruande kohta.[1] Selle kohustuse täitmiseks auditeerib Riigikontroll asutusi ja isikuid vastavalt Riigikontrolli seadusele.[2]

1.2. Auditi eesmärk ja ulatus

Võttes aluseks Riigikontrolli seaduses loetletud ülesandeid[3], on käesoleva auditi eesmärgiks avaldada arvamust Keskkonnaministeeriumi 2002. aasta raamatupidamise aastaaruande ning riigieelarve täitmise aruande kohta, tuginedes järgmistele põhikriteeriumidele:

- kas majandustehingud on kajastatud sisuliselt ja aritmeetiliselt õigesti;
- kas varad on tegelikult asutuse omad ja võlad asutuse kohustused;
- kas varad ja kohustused eksisteerivad tegelikult;
- kas varad ja kohustused on nõuetekohaselt hinnatud;
- kas tulud ja kulud on kajastatud tekkepõhiselt, õiges perioodis ja täies mahus;
- kas tulud on kogutud ja kulud on tehtud kooskõlas Riigikogu tahtega;
- kas asutuse raamatupidamise korraldus vastab raamatupidamise seaduse ja rahandusministri määrustega kehtestatud nõuetele ning heale raamatupidamistavale ulatuses, mis kehtib Eesti Vabariigi avaliku sektori asutustele.

Majandustoimingute õiguspärasuse, finantsjuhtimise ja sisekontrollisüsteemi kohta me üldhinnangut ei anna, kuid toome välja olulisemad tähelepanekud.

1.3. Vastavus standarditele

Riigikontroll sooritas auditi kooskõlas INTOSAI[4] auditistandarditega. Need standardid nõuavad, et audit planeeritaks ja sooritataks viisil, mis võimaldab piisava kindlustundega otsustada, et finantsaruanded ei sisalda olulisi vigu ega ebatäpsusi. Auditi käigus kontrollisime väljavõtteliselt tõendusmaterjale, millel põhinevad raamatupidamise aastaaruandes ja riigieelarve täitmise aruandes esitatud näitajad. Audit hõlmas ka aruannete koostamisel kasutatud arvestuspõhimõtete ja juhtkonna raamatupidamislike hinnangute analüüsi. Leiame, et meie audit annab piisava aluse avaldada arvamust asutuse raamatupidamise aastaaruande ja riigieelarve täitmise aruande kohta.

1.4. Vastutus aruannete õigsuse ja nende aluseks olevate majandustehingute õiguspärasuse eest

Aruannete koostamise ning neis sisalduva info õigsuse eest vastutasid auditeeritud perioodil keskkonnaminister Heiki Kranich ja kantsler Sulev Vare.

---

[1] Riigieelarve seadus § 47 lg 2
[2] Riigikontrolli seadus § 7
[3] Riigikontrolli seadus § 6 lg 2
[4] International Organisation of Supreme Audit Institutions – Kõrgeimate Kontrolliasutuste Rahvusvaheline Organisatsioon, mis tegutseb ÜRO egiidi all.

Minister

- valvab ministeeriumi struktuuriüksuste ja ministeeriumi valitsemisalas olevate riigiasutuste ülesannete täitmise järele ning teostab teenistusjärelevalvet ministeeriumi ametnike otsuste seaduslikkuse ja otstarbekuse üle;[5]
- tagab sisekontrollisüsteemi rakendamise ja vastutab siseauditi korraldamise eest ministeeriumi valitsemisalas olevates asutustes;[6]
- vastutab riigivara säilimise ja heaperemeheliku kasutamise eest ning korraldab seda kooskõlas riigivaraseadusega;[7]
- otsustab eelarvevahendite kasutamise üle ning valvab eelarve täpse ja otstarbeka täitmise, samuti Euroopa Liidu eraldatud vahendite ning muu välisabi sihipärase kasutamise järele;[8]
- kinnitab ministeeriumi valitsemisalas olevate riigiasutuste eelarved, lähtudes riigieelarvest, ja kontrollib nende täitmist, tehes vajadusel ettekirjutusi eelarvevahendite kasutamiseks;[9]
- kinnitab koos raamatupidamise eest vastutava isikuga oma allkirjaga ministeeriumi valitsemisala koondaastaaruande õigsust.[10]

Kantsler

- juhib ministeeriumi struktuuriüksuste tööd, koordineerib ministeeriumi valitsemisalas olevate riigiasutuste tegevust ja korraldab ministeeriumi asjaajamist;[11]
- korraldab riigivara kasutamist ministrilt saadud volituste piires kooskõlas riigivaraseadusega.[12]

Keskkonnaministeeriumi 2002. aasta raamatupidamise aastaaruande ja riigieelarve täitmise aruande õigsust on oma allkirjaga kinnitanud kantsler Sulev Vare ja pearaamatupidaja Helgi Kook.

[5] Vabariigi Valitsuse seadus §-d 49 ja 95
[6] Vabariigi Valitsuse seadus § 49
[7] Vabariigi Valitsuse seadus § 49
[8] Vabariigi Valitsuse seadus § 49
[9] Vabariigi Valitsuse seadus § 49
[10] Rahandusministri 05.12.2002. a määrus nr 143 § 4 lg 3
[11] Vabariigi Valitsuse seadus § 53 lg 1
[12] Vabariigi Valitsuse seadus § 53 lg 9

2. Arvamus Keskkonnaministeeriumi 2002. aasta raamatupidamise aastaaruande ja riigieelarve täitmise aruande kohta

2.1. Märkused

2.1.1. Tulemiaruande read 6.1 ja 6.2 kajastuvad suuremana ka tulude võrra, mille kogumisega tegeleb Keskkonnainspektsioon, kes kandis tulu vastavalt ministeeriumi juhistele ministeeriumi eelarvevälisele pangakontole. Majandusüksuse printsiibist[13] lähtudes pidanuks tulusid kajastama vaid see asutus, kes neid reaalselt kogub ja tegeleb järelevalvega nende kogumise üle. Samuti peaks Keskkonnainspektsioonil olema võimalus neid tulusid otse riigikassa kontole kanda.

Ministeeriumi 2002. aasta raamatupidamise aastaaruandes oli Keskkonnainspektsiooni kogutud tulu summas 3 595 814 mln krooni. Keskkonnainspektsioon on nende maksude kogumist ja ülekandmist korrektselt oma 2002. aasta raamatupidamise aastaaruandes kajastanud

2.1.2. Rahandusministri juhiste ebaõige tõlgendamise tõttu on 2002. aastal bilansikirjelt 21.1 "Kapital" kirjele 21.2 "Annetatud kapital" kantud kõik ministeeriumi bilansis olevad aktsiad ja osad. Juhime tähelepanu, et vastavalt rahandusministri määrusele[14] arvestatakse annetatud kapitalina ainult teistelt omanikelt (va riik) tasuta saadud põhivara. Põhivara, mis saadakse teistelt riigiasutustelt arvestatakse kapitali kirjel. Sissemaksed riigi äriühingute aktsia- ja osakapitali on aga tehtud kas riigiasutuste varadena või riigieelarve vahendite arvelt. Seetõttu leiame, et ministeeriumi bilansis kajastub 31.12.2002 seisuga 66 529 400 krooni võrra suuremana annetatud kapitali ja väiksemana kapitali kirje.

2.2. Riigikontrolli arvamus

- **Arvestades auditi ulatust ja välja arvatud punktides 2.1.1 kuni 2.1.2 kirjeldatud asjaolude mõju, on Keskkonnaministeeriumi 2002. aasta raamatupidamise aastaaruanne, mis näitab seisuga 31.12.2002 ministeeriumi bilansimahuks 263 207 554 ja tulemiks 9 751 446 krooni, olulises osas kooskõlas Eesti Vabariigi rahandusministri 05.12.2002. a määrusega nr 143 "2002. a majandusaasta aruande koostamine, esitamine ja kinnitamine".**

- **Riigieelarve täitmise aruanne, mis näitab Keskkonnaministeeriumi 2002. aasta kassakuludeks 216 826 772 krooni, on olulises osas kooskõlas riigieelarve seaduse ja 2002. aasta riigieelarvega.**

Märkust tegemata juhime tähelepanu järgnevatele asjaoludele.

- Keskkonnaministeerium on majandusaasta aruannet koostades lähtunud rahandusministri 18.05.2000. a määrusest nr 44, mille järgi tuleb aruandeperioodi lõpuks kogutud, kuid eelarvesse laekumata või ülekandmata summa kajastada allkontol 2410 "Lühiajalised kohustused riigile" ning võtnud üles kohustusena riigieelarve ja kohalike omavaltsuste ees nõudeid summas 123 493 340 krooni, mis tegelikult ei ole veel laekunud. Niisugune kajastamine on aga vastuolus kirjete sisu ja raamatupidamise hea tavaga. Oleme seisukohal, et kohustus riigi ja kohalike omavalitsuste ees tekib alles peale maksu laekumist.

[13] Raamatupidamise seadus § 5 p 1
[14] Rahandusministri 05.12.2002. a määrus nr 143 § 32

- Rahandusministri määrus sätestab, et pikaajalisi finantsinvesteeringuid tuleb kajastada nende soetusmaksumuses, st väärtuses, millega nad arvele võeti.[15] Seejuures suurendatakse investeeringusummat vaid täiendava investeeringu tegemisel. See on vastuolus hea raamatupidamistavaga, mida järgides tuleks pikaajalisi finantsinvesteeringuid kajastades kasutada kapitaliosaluse meetodit.[16] Riigikontroll on teadlik, et Rahandusministeeriumi töötab välja raamatupidamise üldeeskirja, mis selle vastuolu lahendab. Siiski juhime tähelepanu, et kuni uue eeskirja rakendumiseni ei anna ministeeriumi bilanss õiget ja usaldusväärset ülevaadet riigi osalusega äriühingute aktsiate ja osade kohta.

  Pikaajaliste finantsinvesteeringute osakaal Keskkonnaministeeriumi bilansimahust on kokku 25,2% (66 529 400 krooni). Osalus äriühingute omakapitali põhjal on aga vastavalt 2001. aasta aruannetele 84 306 215 krooni.

2.3. Tähelepanekud

Järgnevalt on toodud raamatupidamisarvestust ja eelarvevahendite kajastamist puudutavad tähelepanekud, mis summade ebaolulisuse tõttu aastaaruande ega eelarve täitmise aruande õigsust ei mõjuta.

2.3.1. Seisuga 31.12.2002 on bilansis kajastatud nõudeid eelmistest aruandeaastatest, mille laekumine on meie hinnangul ebatõenäoline, kuid mida Keskkonnaministeerium ei ole kuludesse kandnud:

• nõudeid 1997. aastast	604 krooni
• nõudeid 1999. aastast	227 545 krooni
• nõudeid 2000. aastast	401 030 krooni
• nõudeid 2001. aastast	364 631 krooni
Kokku	**993 810 krooni**

2.3.2. Auditis selgus, et ministeerium on bilansis kajastanud küll nõudeid ja kohustusi keskkonnateenistuste kogutavate tasude osas, kuid ministeeriumi enda kogutavade kalapüügitasude osas on nõuded ja kohustused kajastamata kokku summas 65 000 krooni.

2.3.3. Bilansireal 16 "Lühiajalised eraldised" on kajastatud miinusega sihtfinantseerimisprojektide teostajatele tehtud ettemakseid kokku summas 392 360 krooni. Nõuete ja kohustuste saldeerimine ei ole hea raamatupidamistava[17] järgi lubatud.

2.3.4. Rapla ja Ida-Viru keskkonnateenistuste raamatupidamisarvestuses kajastatud pangakontode võrdlemisel panga kinnituskirjadega selgus vahe 4 112 krooni. Teenistused olid bilansis oma pangasaldosid näidanud suuremana, kuna kajastasid pangaintresse 2002. aasta eest enne, kui need pangakontole laekusid (laekumine toimus alles 2003. aasta alguses).

2.4. Ettepanekud

Riigikontroll teeb **Keskkonnaministeeriumile** järgmised ettepanekud:

- Teha korrigeerimiskanded 2003. aasta raamatupidamise aastaaruande algsaldodesse vastavalt käesoleva aruande tähelepanekutele 2.1.1 kuni 2.1.2.
- Kanda kuludesse ja arvestada bilansis ebatõenäoliselt laekuvaks 993 810 krooni nõudeid.

[15] Rahandusministri 05.12.2002. a määrus nr 143 § 21 lg 2
[16] Raamatupidamise seadus § 28 lg 2
[17] Raamatupidamise seadus § 25

3. Majandustehingute õiguspärasus, finantsjuhtimine ja sisekontrollisüsteem

3.1. Tähelepanekud

3.1.1. Auditi käigus leidsime, et keskkonnaminister oli andnud oma 21.12.2001 käskkirjaga nr 844 korralduse erastada kaks Keskkonnaministeeriumi Info- ja Tehnokeskuse valduses olnud eluruumi ning ühe Saaremaa Keskkonnateenistuse valduses olnud eluruumi:

- ühetoaline korter asukohaga Keila, Vasara tn 14-52 ja üldpinnaga 16,2 m^2, mida kasutas Info- ja Tehnokeskuse asedirektor Ain Luhse, kellega oli üürileping sõlmitud 11.07.1997 (uuendatud 03.05.2001);
- kahetoaline korter asukohaga Tallinn, Pärnu mnt 107/109-25 ja üldpinnaga 39 m^2 , mida kasutas Keskkonnaministeeriumi rahandusosakonna spetsialist Ingrid Koemets, kellega oli üürileping sõlmitud 10.12.1996 (uuendatud 20.04.2001);
- neljatoaline ridaelamukorter asukohaga Kuressaare, Kirde tn 28 ja üldpinnaga 127,6 m^2, mida kasutas Saaremaa Keskkonnateenistuse juhataja Raivo Kallas 25.05.2001 sõlmitud üürilepingu alusel.

Need korterid müüdi 28.12.2001 ostu-müügilepingutega neis elanud ametnikele. Korterite müügihindu ning nende soetus- ja arvestuslikke jääkmaksumusi kajastab järgmine tabel.

	Soetusmaksumus	Arvestuslik jääkmaksumus	Müügihind (erastamisväärtpaberites)
1-toaline korter Keilas	1 645	1 045	4 230
2-toaline korter Tallinnas	265 237	220 066	7 605
Ridaelamukorter Kuressaares	289 609	266 444	38 280

Korterite müügitehingute puhul on olulised järgmised asjaolud:

1) Korterite erastamisel on tuginetud eluruumide erastamise seadusele. Selle seaduse kohaselt[18] saab eluruum olla erastamise objektiks, kui see on kohustatud subjekti omandis eluruumide erastamise seaduse jõustumisel (29.05.1993) või on antud kohustatud subjekti omandisse erastamisseaduse või Eesti Vabariigi põllumajandusreformi seaduse alusel. Müüdud korterid on omandatud järgmistel tähtaegadel:
   - 1-toaline korter Keilas kanti Keskkonnaministeeriumi Info- ja Tehnokeskuse bilanssi väljaehitamiseks ja majutamiseks 25.09.1996;
   - 2-toaline korter Tallinnas on ostetud Riigikantselei poolt 21.04.1995 eraisikult ja antud seejärel üle Keskkonnaministeeriumi Info- ja Tehnokeskusele;
   - Ridaelamukorter Kuressaares valmis aastal 1995.

2) Riigivara peab olema arvele võetud riigivara registris.[19] Riigivara registrisse kantud eluruumid ei kuulu erastamisele.[20] Nende võõrandamine toimub riigivaraseaduses sätestatud alustel ja korras.[21] Antud juhtumil olid korterid kantud riigivara registrisse, kuid neid ei müüdud riigivaraseaduses sätestatud korras. Keskkonnaministeerium taotles enne korterite müümist nende väljaarvamist riigivara registrist, viidates põhjendusena eluruumide erastamiseks laekunud avaldustele.[22] Kõik korterid kanti riigivara registrist välja 20.12.2001.

[18] Eluruumide erastamise seadus § 3 lg 12
[19] Riigivaraseadus § 2 lg 2
[20] Eluruumide erastamise seadus § 3 lg 5 p 6
[21] Eluruumide erastamise seadus § 3 lg 13
[22] Keskkonnaministeeriumi 20.12.2001. a kiri nr 19-1-14/4055 Rahandusministeeriumi registrite talitusele

Avaldus registrist väljaarvamiseks ja selle rahuldamine oli riigivara registreerituse nõudega vastuolus. Sisuliselt tekkis olukord, kus riigivara, mis pidi olema registris, arvati sealt välja. Kui seadus sätestab registris olevate korterite erastamiskeelu, siis ei saa erastamiseks esitatud avaldused olla kuidagi põhjuseks nende registrist väljaarvamiseks. Seetõttu on erastamisavalduste käsitlemine registrist väljaarvamise alusena seadusega vastuolus. Väljaarvamine oli otseses vastuolus ka riigivara registrisse andmete esitamise korra[23] punktiga 6, mille kohaselt on andmete esitaja kohustatud 5 tööpäeva jooksul registreeritud varaga tehingu sooritamisest või registreeritud andmete muutumisest teatama registripidajale kõik varaga seotud registrisse kandmisele kuuluvate andmete muutused. Antud juhul, taotles Keskkonnaministeerium riigile kuuluvate korterite väljaarvamist riigivararegistrist enne tehingute toimumist, seega sisulise aluseta, mistõttu kortereid poleks pidanud registrist välja arvama.

Toodud põhjustel leiab Riigikontroll, et nimetatud kolme korteri müümist otsustades on keskkonnaminister rikkunud riigivaraseadust ning müünud ametiseisundit ära kasutades riigi korterid avaliku enampakkumise asemel soodustingimustel ametnikele, kellel puudus õigus nõuda korterite erastamist. Seejuures oli punktis 1 märgitud põhjustel korterite erastamine Riigikontrolli hinnangul õigusvastane ka sõltumata punktis 2 nimetatud argumentidest. Riigikontroll on teinud järelepärimise antud küsimuses õigusliku hinnangu saamiseks ka õiguskantslerile. Õiguskantsler on arvamusel, et nimetatud tehingute puhul on rikutud riigivaraseadust.[24]

Riigikontroll leiab, et ülal nimetatud korterite müügitehingutega eirati seadusega kehtestatud riigivara võõrandamise korda ning seetõttu jäi riigivara müügist saamata maksimaalne kasu.[25] Nende tehingutega sai riik kahju, mille suurus võrdub korterite tolleaegse turuväärtuse ja ostjate poolt tasutud ostuhinna vahega. Riigikontroll saadab materjalid kahju täpse suuruse ja süüdiolevate ametnike väljaselgitamiseks uurimisorganile.

3.1.2. Keskkonnaministeeriumi Harjumaa keskkonnateenistuse raamatupidamises oli seisuga 31.12.2002 põhivarana kajastatud kolm korterit, mis olid välja renditud. Renti maksavad elanikud 5 krooni/m2 kuus. Leiame, et Keskkonnaministeerium rendib kortereid välja turuhinnast madalama rendihinnaga. Vastavalt riigivaraseadusele peavad riigivara valitsejad ja volitatud asutused aga juhinduma põhimõttest vältida kahju ja suurendada kasu, mis riik võib neist tehingutest saada.[26] Oma vastuskirjas käesoleva aruande eelnõule selgitab keskkonnaminister, et üürisuhe kodanikega on kestnud juba aastaid, seetõttu pole ministeeriumil võimalik üürilepinguid ühepoolselt muuta, st pole ka võimalik üüritasu tõsta turuhinna tasemele. Leiame, et niisugust selgitust ei saa pidada piisavaks.

3.1.3. Lisaks punktis 3.1.2 esitatud probleemile ei ole Harjumaa keskkonnateenistus nende kolme korteri puhul lepinguid oma nimele ümber vormistanud. Rentnikega sõlmis 1994. aastal lepingu Harju Metsaamet. Keskkonnateenistusele vara üle andes seda lepingus ei kajastatud. Niisiis ei olnudki Harjumaa keskkonnateenistusel auditeerimise ajal riigivara rentnikega kehtivat kirjalikku lepingut, mis oleks rendisuhet reguleerinud.

3.1.4. Harjumaa keskkonnateenistus on tasunud koolituskuludena töötajate tasemeõppe kulusid: nt M. Müürsepa õpingute eest Tartu Ülikoolis (kaugõppe vormis geograafia bakalaureus) 10 000 krooni ja K. Rästa õpingute eest Tallinna Pedagoogikaülikoolis (statsionaarne keskkonnakorralduse diplomiõpe) 16 900 krooni. Mõlemalt summalt on arvestatud ja tasutud ka erisoodustusmaks. Juhime tähelepanu, et tasemeõppe hüvitamine ei ole asutuse põhitegevusega seostatav.

---

[23] Vabariigi Valitsuse 01.08.1995. a. määrusega nr. 284 kinnitatud "Riigivara registrisse andmete esitamise, kannete muutmise või kustutamise, andmete väljastamise ja riigivara registrist väljaarvamise ajutine kord"
[24] Õiguskantsleri 22.05.2003. a kiri nr 7-4/568
[25] Riigivaraseadus § 7 lg 3
[26] Riigivaraseadus § 7 lg 3

3.1.5. Jahitunnistuse vormi, väljastamise korra ja tunnistuste väljaandja ning jahindusalaste katsete sooritamise korra määrab keskkonnaminister.[27] "Jahindusalaste katsete sooritamise kord" sätestab, et jahindusalased katsed on tasulised ning laekunud tasu kasutatakse katsete läbiviimisega seotud kulutuste katteks.[28] Ükski õigusakt ei reguleeri aga selle tasu arvestamise aluseid või suurust. Keskkonnateenistused on tasu suuruse määranud tavaliselt juhataja otsusega ning seetõttu erineb see piirkonniti. Leiame, et jahindusalaste katsete läbiviimiseks ühtsetel alustel tuleks keskkonnaministril määrata ka tasumäär nende katsete läbiviimise eest või tasumäära arvestamise alused.

3.1.6. Kontrollisime väljavõtteliselt Pärnumaa, Saaremaa ja Harjumaa keskkonnateenistuses SA Keskkonnainvesteeringute Keskus (KIK) finantseeritavate projektide alusdokumentatsiooni ja raamatupidamisarvestust. Saaremaa keskkonnateenistusel oli sõlmitud KIK-iga sihtfinantseerimise leping 40 000 meriforelli asustamiseks summas 30 000 krooni.[29] Sama summa eest on keskkonnateenistus ostnud MTÜ-lt Pidula aga kõigest 30 000 mereforelli lepingus määratud piirkondadesse. Samas 28.01.2002 kinnitas KIK-i nõukogu 2002. aasta kalavarude taastootmise programmiga (nr 21) 30 000 meriforelli asustamise Saaremaa külmaveelistesse ojadesse ja Väinamerre. Seega oli Keskkonnaministeeriumi ja KIK-i vaheline sihtfinantseerimise leping sõlmitud valedel tingimustel.

3.1.7. Keskkonnaministeerium arvestas 2002. aastal tulu eluruumide kasutamise eest summas 37 656 krooni ning kandis eelarvesse 34 568 krooni, mida kasutas hiljem eelarve artikli 99 alt. Vastavalt juhendile "Seadusega "2002. aasta riigieelarve" kavandatud tulude ja muude eelarvevahendite riigieelarvesse kandmise kord"[30] tuleb riigivara kasutusse andmisest laekunud tulud kanda Maksuameti tulude kontole riigieelarve tulude osa 014 peatükk 70.98.

3.2. Ettepanekud

Riigikontroll teeb **Keskkonnaministeeriumile** järgmised ettepanekud:

- Alustada rentnikega (vt p 3.1.2) läbirääkimisi rendihinna viimiseks tasemele, mis tagaks vastavalt riigivaraseadusele kasu maksimeerimise.
- Jahindusalaste katsete läbiviimiseks ühtsetel alustel määrata tasumäär nende katsete läbiviimise eest või tasumäära arvestamise alused.
- Tulusid riigieelarvesse kandes lähtuda rahandusministri kehtestatud korrast.

Kaie Karniol
Peakontrolör
Finantsauditi osakond

[27] Jahiseadus § 29 lg 8 ja jahikorralduse seadus § 20 lg 3
[28] Kinnitatud keskkonnaministri 01.02.1999. a määrusega nr 7
[29] 02.05.2002. a leping nr 02-11-10/327
[30] Rahandusministri 23.03.2002. a määrus nr 58 § 1 lg 17

Keskkonnaministri vastus

RIIGIKONTROLL
Kuupäev Reg.nr
04.09.2003 2-7.4-FA/03/1086-2

KESKKONNAMINISTEERIUM

Lp. Kaie Karniol
Peakontrolör
Finantsauditi osakond
Riigikontroll

Teie: 07.07.2003 nr 2-7.1-FA/03/1086
Meie 03.09.2003 nr 5-9/...5553

Riigikontrolli arvamus Keskkonnaministeeriumi 2002.a. raamatupidamise aastaaruande ja riigieelarve täitmise aruande kohta

Lp pr Kaie Karniol

Edastame Keskkonnaministeeriumi seisukohad ja ettepanekud Riigikontrolli arvamusele (eelnõu) „Keskkonnaministeeriumi 2002. aasta raamatupidamise aastaaruande ja riigieelarve täitmise aruande kohta".

Täname Riigikontrolli hea koostöö eest Keskkonnaministeeriumi 2002.a. raamatupidamise aastaaruande ja riigieelarve täitmise aruande auditeerimisel.
Järgnevaga esitame meiepoolsed täpsustused ja ettepanekud.

1. Punkt 2 osas arvamus raamatupidamise aastaaruande osas

Keskkonnaministeerium võtab esitatud märkused arvesse.
Punkt 2.1.3 osas eksiti Rahandusministeeriumi juhiste tõlgendamisega leides, et kõik väljastpoolt laekuvad varad (so ka Keskkonnaministeeriumi äriühingute osad ja aktsiad) peaksid kajastuma bilansikirjel 21.2. „Annetatud kapital" all.

Võtame Teie ettepanekud (p. 2.4.) teadmiseks ning teostame vastavad korrigeerimiskanded Teie arvamuse p. 2.1.1.-2.1.3 alusel ja ebatõenäoliste nõuete osas.

2. Punkt 3 osas -majandustehingute õiguspärasus

Punkt 3.1.3
Võtame Teie poolt esitatud tähelepanekud teadmiseks ning jääme ootama uurimisorganite hinnangut eluruumide (Keila Vasara 14-52; Tallinn Pärnu mnt 107/109-25 ja Kuressaare Kirde 28) erastamise osas. Keskkonnaministeerium teeb omalt poolt kõik, et võimalikke kahjusid minimaliseerida.

Toompuiestee 24
15172 TALLINN
telefon 626 2802
faks 626 2801
e-post: min@ekm.envir.ee
Reg. nr 70001231

Punkt 3.1.3. viimases lõikes ja p. 3.1.2 nimetatud tähelepaneku osas- Harjumaa keskkonnateenistuse korterid

Harjumaa keskkonnateenistuse raamatupidamises on tõepoolest põhivarana 31.12.2002 kajastatud kolm korterit. Üürilepingud on sõlmitud Taivo Tenner'iga (Tallinn Viljandi mnt 16-1), Reet Sõnajalg'iga (Tallinn Viljandi mnt 16-4) ja Reet Tamme'ga (Tallinn Viljandi mnt 16-3). Nimetatud kortereid kasutavad need üürnikud või nende pereliikmed juba enne eluruumide erastamise seaduse ja ka elamuseaduse vastuvõtmist so enne 1992.a. (Teie poolt nimetatud daatumil- 1994.a. toimus ainult üürilepingute uuendamine).

Käesoleval ajal pole nimetatud isikud teenistussuhetes ei Keskkonnaministeeriumi ega ka tema haldusala asutustega.

Täiendavalt teatame, et peale elamuseaduse jõustumist 1.juulist 1992.a. seaduse § 68 alusel tuli teenistuslikke eluruume omavatel juriidilistel isikutel esitada ettepanekud asukohajärgsele valla- või linnavalitsusele nende tunnistamiseks tööandja eluruumideks. Keskkonnaministeerium sellist taotlust ei teinud, mistõttu pole neid kortereid võimalik käsitleda ka tööandja eluruumidena (ametikorteritena).

Korterite renditasu suurus tuleneb Nõmme Linnaosavalitsuse kehtestatud üüri piirmäärast, mis on aluseks võetud lähtudes korterite heakorratasemest aastaid tagasi.

Peame vajalikuks juhtida tähelepanu, et üürisuhe on nimetatud kodanikega kestnud juba aastaid, seetõttu üürilepinguid pole võimalik Keskkonnaministeeriumil ühepoolselt muuta, st et pole ka võimalik üüritasu tõsta turuhinna tasemele.

Tulenevalt eeltoodust ei teki ministeeriumil kohustust nimetatud korterite üürnike osas tasuda erisoodustusmaksu. Küll on aga tänaseks üürilepinguid muudetud üürileandja- Harjumaa Keskkonnateenistuse osas.

Punkt 3.1.3

Võtame tähelepanekud arvesse.

Punkt 3.1.4

Märgime, et jahiseadus jõustus 1.märtsil 2003 millega tunnistati kehtetuks jahikorralduse seadus. Jahiseaduse jõustumisel kehtestas keskkonnaminister 5. märtsil 2003. a oma määrusega nr 18 uue korra: „Jahitunnistuse taotleja koolitamise, jahiteooriaeksami ja laskekatse sooritamise, tunnistuse taotlemise ning tunnistuse andmise kord. Jahitunnistuse vorm."

Viimases on sätestatud jahitunnistuse väljastamise eest ühtne tasu- riigilõiv. Küll aga ei kata riigilõiv kulutusi jahitunnistuseks vajalike muude kulude katmiseks- koolituse läbiviimine (erinevates maakondades on erinevate tasudega koolitusspetsialistid), laskeeksami korraldamine (selleks on vajalik lasketiiru rentimine; instruktori tasu, kes teostab järelevalvet; relvade kasutamine, tasu laskemoona eest jms). Selliste kulude katmist pole võimalik reguleerida ühtse tasu kehtestamisega, kuna nimetatud tasud sõltuvad konkreetsete teenuste pakkujate hinnast. Viimane on ka põhjuseks, miks pole sellist tasu kehtestatud jahikorralduse seaduse kehtivuse ajal.

Punkt 3.1.5.

Meriforelli taastootmise projektist nr 21/2002

Vastavalt Keskkonnaministri poolt 2002 aasta 06. mail 2002 heakskiidetud "Riiklikku kaitset vajavate ja ohustatud kalaliikide kaitse ja kalavarude taastootmise programmi (2002-2010)" soovitustele asustatakse Saaremaale igal aastal vähemalt 20 000 üheaastasi või vastavalt suuremal hulgal nooremaid maime. Need soovitused olid välja töötamisel enne nende kinnitamist.

Sellele vastavalt otsustati 2002 aasta 28. jaanuari SA KIK nõukogu otsusega Saaremaa keskkonnateenistuse taotlusprojekti nr. 21 rahastada 30 000 krooniga, mille eest nad pidid korraldama vähemalt 30 000 meriforelli noorjärgu asustamise sobivatesse jõgedesse ja selleks sobivatel aegadel (sealhulgas Leisi jõkke pidi asustatama 10 000 maimu ning Punapea-, Tirtsi-, ja Pidula jõkke ning Küdema peakraavi pidi asustatama igaühte 5000 maimu (summas 20 000)). Kõik kokku seega 30 000 kalamaimu ja see kogus oli kirjas ka sõlmitud tööettevõtulepingus 8. aprillist 2002.

Tegelikult asustati meieni jõudnud statistilise aruande järgi Saaremaa põhjaranniku jõgedesse mõneti muudetud jaotuse kohaselt 34 000 maimu, mis on ületas 4000 võrra algselt planeeritu.

Sihtfinantseerimislepingu sõlmisid omavahel SA KIK ja Saaremaa Keskkonnateenistus, milles ekslikult on märgitud asustavate forellide arvuks 40 000. Nagu nähtub, on see vale number kahjuks kordunud ka 10 mail 2002.a. vormistatud finantseerimise korraldusel (seal on vigane isegi projekti number, on 22 - peab olema 21) ja tööde üleandmise vastuvõtmise aktil 8. oktoobrist 2002.

Punkt 3.1.6
Võtame Teie poolt esitatud ettepanekud arvesse.

Täname hea koostöö ja ettepanekute eest!

Lugupidamisega

Villu Reiljan
Minister

Helgi Kook 6262 816
Tiina Mitt 6262 885